

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 13 Ekim 2021
Sayı : 1920

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Teklifi gerekçesiyle ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Bülent Tezcan
Aydın Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 13 Ekim 2021	Esas No: 2/3874

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
13 Ekim 2021	
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAK	
13 Ekim 2021	
No.	895092
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR	

GENEL GEREKÇE

Basın İlan Kurumu'nun (BİK) iktidarın politikalarını eleştiren gazetelere resmi ilan ve reklam kesme yaptırımları günden güne artarak devam etmektedir.

Bu yaptırımlar artık keyfi bir uygulama haline dönüşmüştür.

Resmi ilanların adaletli dağıtımını sağlamak için kurulmuş olan Basın İlan Kurumu, bağımsız ve eleştirel haber yapan gazeteleri ağır ekonomik yaptırımla baskı altına almaya çalışan bir kurum haline getirilmiştir.

Basın İlan Kurumu'nun süreklilik haline getirdiği keyfi ilan ve reklam kesme yaptırımları yurttaşların haber alma hakkına engel olmaya dönük bir uygulama olup, basın özgürlüğünü tehdit etmektedir. 2020 yılında gazetelere 803 gün ilan kesme yaptırımı uygulanmıştır.

Cumhuriyet, Sözcü, Birgün ve Evrensel gibi bağımsız ve eleştirel haber yapan gazetelere uygulanan ilan ve reklam kesme yaptırımları basın ahlak esaslarına aykırılık gerekçesine dayandırılmaktadır.

İlan ve reklam kesme yaptırımlarının büyük çoğunluğu "basın ahlak esaslarına aykırı yayın yapma" gerekçesiyle verilmiştir.

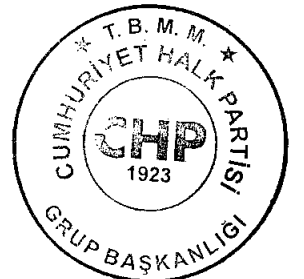
195 sayılı yasanın 49'uncu maddesinde düzenlenen bu yaptırım, son yıllarda amacının aksine "basın ahlak esaslarını korumaya" dönük değil, siyasal iktidarın arzu ve isteklerini korumaya dönük olarak uygulanmaktadır.

Basın ahlak esaslarına azami özen gösteren yayın kuruluşlarının aynı zamanda bu yaptırıma en fazla muhatap olan kuruluşlar olması da çelişkiyi çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu nedenle madde hükmünde yer alan "basın ahlak esaslarına riayet etmemek" ifadesi artık basın özgürlüğünü yok etmenin aracı haline dönüşmüştür.

Bu ifadenin çıkarılması esasen basın özgürlüğünün de güvencesi olacaktır.

Hukuk sistemimizde basın ahlak esaslarını korumaya dönük başkaca çok sayıda düzenleme mevcut olup, bunlarda basın-yayın alanına ilişkin yaptırımlar içeren birçok hüküm bulunmaktadır.

Türk Ceza Kanunu suç teşkil eden haberler nedeniyle cezalar öngörmüştür. Borçlar Kanunu ve Medeni Kanun'da, yapılan haber nedeniyle kişilik hakları saldırıya uğrayanlara manevi zararlarını tazmin hakkı verilmiştir. Basın Kanununda düzeltme ve cevap hakkı, el koyma, dağıtım ve satış yasağı gibi yaptırımlar getirilmiştir. Yani hukuk sistemimizde hukuka aykırı haber ve yayınlara ilişkin önleyici ve giderici birçok düzenleme mevcuttur.

Hukuka aykırı bir fiil haline gelen haber nedeniyle hem ceza hem de tazminat yükümlülüğü doğmaktadır. Ayrıca kurumca ilan ve reklam kesme yaptırımı uygulanması bir fiilin birden fazla kez cezalandırılması sonucunu da doğurmaktadır.

Kanun değişikliği teklifi ile Basın İlan Kurumu'nun basın ahlak esaslarına aykırılık gerekçesiyle ilan ve reklam kesme yetkisine son verilerek keyfi uygulamaların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun'un 49'uncu maddesi 1961 yılından bu yana yürürlükte dir. Ancak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmekle birlikte ilan ve reklam kesme yaptırımlarının artarak ve keyfi biçimde uygulandığı görülmüştür. Bu nedenle Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tümüyle yürürlüğe girmesini sağlayan 24 Haziran 2018 seçim tarihi esas alınarak bu tarihten sonra uygulanan yaptırımların tüm sonuçlarıyla birlikte kaldırılması amaçlanmıştır.

BASIN İLAN KURUMU TEŞKİLİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun'un 49'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan **"yahut da basın ahlak esaslarına,"** ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 195 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 9 - 24/6/2018 tarihiyle bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasında 49'uncu madde uyarınca **'basın ahlak esaslarına uymamak'** gerekçesine dayandırılarak uygulanan müeyyideler tüm sonuçlarıyla birlikte kaldırılır.

İlan ve reklam kesme müeyyidesi nedeniyle ödenmeyen ilan bedelleri talepleri üzerine ilgililere, ödenmesi gereken tarihten itibaren işlenmiş yasal faizleriyle birlikte ödenir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

